TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. gegužės 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – EEB ir Turkijos asociacijos susitarimas – Papildomas protokolas – 59 straipsnis – Sprendimas Nr. 3/80 – Darbuotojų migrantų socialinė apsauga – Gyvenamosios vietos taisyklių atsisakymas – 6 straipsnis – Invalidumo išmokos – Mokėjimo nutraukimas – Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 – Specialios neįmokinės išmokos pinigais – Gyvenamosios vietos reikalavimas – Direktyva 2003/109/EB – Ilgalaikio gyventojo statusas“

Byloje C-677/17

dėl *Centrale Raad van Beroep* (Socialinės apsaugos ir valstybės tarnautojų bylų apeliacinis teismas, Nyderlandai) 2017 m. gruodžio 1 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. gruodžio 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

M. Çoban

prieš

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einanti Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. spalio 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– M. Çoban, atstovaujamo *advocaten* R. Akkaya ir Z. M. Alaca,

– *Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen*, atstovaujamos J. Hut,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K.Bulterman ir H. S. Gijzen,

– Europos Komisijos, atstovaujamos D. Martin ir M. van Beek,

susipažinęs su 2019 m. vasario 28 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

* Proceso kalba: nyderlandų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 3/80 dėl Europos Bendrijų valstybių narių socialinės apsaugos sistemų taikymo darbuotojams Turkijos piliečiams ir jų šeimos nariams (OL C 110, 1983, p. 60) 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos, siejamos su 1970 m. lapkričio 23 d. Briuselyje pasirašyto ir 1972 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2760/72 Bendrijos vardu sudaryto, aprobuoto ir patvirtinto Papildomo protokolo (OL L 293, 1972, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 11 t., p. 41, toliau – Papildomas protokolas) 59 straipsniu, aiškinimo. Asociacijos taryba buvo įsteigta Susitarimu, įsteigiančiu Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociaciją, jį 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje pasirašė Turkijos Respublika su EEB valstybėmis narėmis ir Bendrija, o pastarosios vardu jis buvo sudarytas, aprobuotas ir patvirtintas 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB (OL 217, 1964, p. 3685, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 t., 11 t., p. 10, toliau – Asociacijos susitarimas).

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant M. Çoban ir *Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen* (Darbuotojų socialinio draudimo instituto administracinė taryba, Nyderlandai, toliau – *Uwv*) ginčą dėl to, kad *Uwv* atmetė jo prašymą pagal Nyderlandų teisės aktus skirti papildomą išmoką.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Asociacijos susitarimas

3 Pagal Asociacijos susitarimo 2 straipsnio 1 dalį šio susitarimo tikslas – skatinti nuolatinį ir subalansuotą Šalių prekybos ir ekonominių santykių stiprinimą, visiškai atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti greitesnį Turkijos ekonomikos vystymąsi, ir didinti turkų tautos užimtumo lygį ir gerinti jos gyvenimo sąlygas.

Papildomas protokolas

4 Papildomo protokolo II antraštinės dalies „Asmenų ir paslaugų judėjimas“ I skyrius skirtas „[d]arbuotojams“.

5 Papildomo protokolo 39 straipsnis įeina į minėtos II antraštinės dalies I skyrių; tame straipsnyje numatyta:

„1. Prieš pasibaigiant pirmiesiems metams po šio Protokolo įsigaliojimo dienos Asociacijos taryba patvirtina socialinės apsaugos priemones, skirtas Turkijos pilietybę turintiems, iš vienos Bendrijos valstybės narės į kitą persikeliantiems darbuotojams ir Bendrijoje gyvenančioms jų šeimoms.

<…>

4. Turi būti įmanoma pervesti į Turkiją senatvės pensijas, vienkartines pašalpas mirus šeimos nariui dėl nelaimingo atsitikimo darbe [išmokas mirties atveju] ir invalidumo pašalpas, gautas pagal straipsnio 2 dalyje patvirtintas priemones[, į kurias teisė įgyta pagal nuostatas, priimtas taikant 2 dalį].

<…>“

6 Papildomo protokolo IV antraštinėje dalyje „Bendrosios ir baigiamosios nuostatos“ esantis 59 straipsnis suformuluotas taip:

„Srityse, kuriose taikomas šis Protokolas, Turkijai nesudaromos palankesnės sąlygos nei tos, kurias valstybės narės pagal Bendrijos steigimo sutartį sudaro viena kitai.“

7 Papildomo protokolo 62 straipsnyje nustatyta:

„Šis Protokolas ir jo priedai sudaro neatskiriamą [Asociacijos susitarimo] dalį.“

Sprendimas Nr. 3/80

8 Sprendimo Nr. 3/80 2 straipsnyje „Asmenys, kuriems taikomas šis sprendimas“ nurodyta:

„Šis sprendimas taikomas:

– darbuotojams, kuriems yra ar buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kurie yra Turkijos piliečiai,

– šių darbuotojų šeimų nariams, gyvenantiems vienos iš valstybių narių teritorijoje,

– ir jų išlaikytiniams, netekusiems maitintojo.“ (Neoficialus vertimas)

9 Minėto sprendimo 4 straipsnyje „Materialinė taikymo sritis“ numatyta:

„1. Šis sprendimas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

<…>

b) invalidumo išmokas, įskaitant tas, kurios skirtos darbingumui išsaugoti ar atgauti;

<…>

2. Šis sprendimas taikomas visoms bendrosioms ir specialioms socialinės apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios, ar nesusijusios su įmokų mokėjimu, ir sistemoms, susijusioms su darbdavio ar laivo savininko pareigomis dėl 1 dalyje nurodytų išmokų mokėjimo.

<…>“ (Neoficialus vertimas)

10 Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio „Gyvenamosios vietos taisyklių atsisakymas <…>“ 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta:

„Jeigu šiame sprendime nenustatyta kitaip, invalidumo, senatvės ar maitintojo netekimo išmokos pinigais, pensijos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, į kurias teisė įgyta pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, negali būti kaip nors sumažinamos, pakeičiamos, sustabdomas ir nutraukiamas jų mokėjimas ar išieškomos vien dėl to, kad jų gavėjas gyvena Turkijoje ar kitos valstybės narės teritorijoje nei ta, kurioje yra įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą.“ (Neoficialus vertimas)

Reglamentas Nr. 883/2004

11 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72, ir klaidų ištaisymas OL L 188, 2013, p. 10), iš dalies pakeisto 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 988/2009 (OL L 284, 2009, p. 43, toliau – Reglamentas Nr. 883/2004), 7 straipsnyje „Gyvenamosios vietos taisyklių atsisakymas“ nurodyta:

„Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, išmokos pinigais, mokėtinos pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus arba šį reglamentą, negali būti kaip nors sumažinamos, pakeičiamos, sustabdomos ir nutraukiamos ar konfiskuojamos dėl to, kad jų gavėjas arba jo šeimos nariai gyvena ne toje valstybėje narėje, kurioje yra įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą.“

12 Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnyje numatyta:

„1. Šis straipsnis taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, mokamoms pagal teisės aktus, kurie dėl jų taikymo [asmenims] srities, tikslų ir (arba) teisių įgijimo sąlygų turi ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų socialinės apsaugos, ir socialinės paramos teisės aktų savybių.

2. Šiame skyriuje „specialios neįmokinės išmokos pinigais“ – išmokos, kurios:

<…>

c) yra išvardytos X priede.

3. 7 straipsnis ir kiti šios antraštinės dalies skyriai netaikomi išmokoms, nurodytoms šio straipsnio 2 dalyje.

4. 2 dalyje nurodytos išmokos mokamos tik toje valstybėje narėje, kurioje atitinkami asmenys gyvena, pagal jos teisės aktus. Tokias išmokas savo lėšomis moka gyvenamosios vietos įstaiga.“

13 Minėto reglamento X priede „Specialios neįmokinės išmokos pinigais“ dėl Nyderlandų numatytos tokios išmokos:

„<…>

b) 1986 m. lapkričio 6 d. Papildomų išmokų aktas [įstatymas] (TW).“

Direktyva 2003/109

14 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 272) 2, 4, 6 ir 12 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(2) Europos Vadovų Taryba savo specialiajame susitikime Tamperėje 1999 m. spalio 15 ir 16 d. pareiškė, kad trečiųjų šalių piliečių juridinis statusas turėtų būti derinamas su valstybių narių piliečių statusu [priartintas prie valstybių narių piliečių statuso] ir kad tam tikrą laikotarpį, kurį reikėtų nustatyti, valstybėje narėje teisėtai gyvenančiam ir turinčiam ilgalaikio gyventojo leidimą toje valstybėje narėje asmeniui būtų suteiktos tam tikros vienodos teisės, kurios kaip galima labiau atitinka Europos Sąjungos piliečių turimas teises.

<…>

(4) Trečiųjų šalių piliečių, kurie yra ilgalaikiai valstybių narių gyventojai, integracija yra esminis elementas skatinant ekonominę ir socialinę sanglaudą, kurią Sutartis nurodo pagrindiniu Bendrijos tikslu.

<…>

(6) Pagrindinis kriterijus, kad būtų suteiktas ilgalaikio gyventojo statusas[,] turi būti gyvenimo valstybės narės teritorijoje trukmė. Gyvenama turi būti teisėtai ir nuolat, kad būtų galima parodyti, jog žmogus įsitvirtino toje šalyje. Reikėtų numatyti prielaidas tam tikram lankstumui, kas leistų atsižvelgti į tokias aplinkybes, dėl kurių asmeniui gali tekti laikinai išvykti iš tos teritorijos.

<…>

(12) Norint sukurti autentišką dokumentą [tinkamą priemonę] dėl ilgalaikių gyventojų integracijos į tą visuomenę, kurioje jie gyvena, su ilgalaikiais gyventojais įvairiausiais ekonominiais ir socialiniais klausimais turi būti elgiamasi šioje direktyvoje atitinkamomis nustatytomis sąlygomis lygiai taip pat, kaip ir su valstybės narės piliečiais.“

15 Šios direktyvos 1 straipsnyje nurodyta:

„Ši direktyva nustato:

a) sąlygas, kuriomis valstybė narė suteikia ilgalaikio gyventojo statusą jos teritorijoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams ir panaikina tokį statusą, bei su tokiu statusu susijusias teises[,] ir

b) ilgalaikio gyventojo statusą turinčių trečiųjų šalių piliečių apsigyvenimo sąlygas kitoje valstybėje narėje, nei toje, kuri suteikė tokį statusą.“

16 Direktyvos 2003/109 8 straipsnyje numatyta:

„1. „Ilgalaikio gyventojo statusas yra nuolatinis, atsižvelgiant į 9 straipsnį.

2. Valstybės narės ilgalaikiams gyventojams išduoda ilgalaikio gyventojo leidimą gyventi [ES]. Leidimas galioja ne mažiau nei penkerius metus; pasibaigus galiojimo laikui, jis, jei to reikalaujama, pateikus pareiškimą, automatiškai pratęsiamas.“

<…>“

Nyderlandų teisė

17 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1986 m. lapkričio 6 d. *Toeslagenwet* (Papildomų išmokų įstatymas, *Stb*., 1986, Nr. 567, toliau – TW) 4a buvo nustatyta:

„1. 2 straipsnyje nurodytas asmuo neturi teisės į papildomą išmoką laikotarpiu, kuriuo jis negyvena Nyderlanduose.

2. 2 straipsnyje nurodytas asmuo, kuris pagal 1 dalį neturi teisės į papildomą išmoką, gali reikalauti šios papildomos išmokos nuo apsigyvenimo Nyderlanduose dienos, jeigu atitinka 2 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse išvardytas sąlygas.“

18 1999 m. balandžio 22 d. *Remigratiewet* (Grįžtamosios migracijos įstatymas, *Stb.*, 1999, Nr. 232) 8 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šį įstatymą iš Nyderlandų išvykę asmenys gali grįžti į Nyderlandus praėjus ne daugiau kaip metams nuo dienos, kurią įsikūrė paskirties šalyje.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 M. Çoban yra Turkijos pilietis, tam tikrą laiką pagal sutartį dirbęs Nyderlanduose.

20 2006 m. rugsėjo 11 d. jis dėl ligos nustojo dirbti.

21 Nuo 2006 m. gruodžio 18 d. M. Çoban turi pagal Direktyvos 2003/109 nuostatas išduotą ilgalaikio gyventojo leidimą gyventi ES.

22 Nuo 2008 m. rugsėjo 8 d. *Uwv* pagal 2005 m. lapkričio 10 d. *Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen* (Įstatymas dėl darbo ir pajamų atsižvelgiant į darbingumą, *Stb*. 2005, Nr. 572) skyrė M. Çoban piniginę išmoką, apskaičiuotą remiantis 45–55 proc. sumažėjusiu darbingumu. Be to, *Uwv* priemokos forma pagal TW jam skyrė papildomą išmoką, skirtą minimalioms pajamoms užtikrinti.

23 2014 m. vasario 10 d. M. Çoban informavo *Uwv* apie tai, kad nuo 2014 m. balandžio 1 d. ketina grįžti į Turkiją. 2014 m. vasario 12 d. sprendimu *Uwv* nutraukė M. Çoban anksčiau skirtos papildomos išmokos mokėjimą nuo 2014 m. balandžio 1 d.

24 Dėl išvykimo į Turkiją M. Çoban prašymu Nyderlandų institucijos skyrė grįžimo pašalpą. 2014 m. kovo 18 d. M. Çoban grįžo į Turkiją. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad tą dieną jis dar turėjo ilgalaikio gyventojo leidimą gyventi ES.

25 2014 m. liepos 9 d. M. Çoban, būdamas Turkijoje, dar kartą pateikė prašymą *Uwv* skirti papildomą išmoką. Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, šiuo nauju prašymu siekta atkurti papildomos išmokos mokėjimą, kurį *Uwv* nutraukė 2014 m. vasario 12 d.

26 2014 m. rugpjūčio 1 d. sprendimu *Uwv* šį prašymą atmetė.

27 M. Çoban dėl šio sprendimo pateikė prieštaravimą *Uwv*, o ši 2014 m. spalio 20 d. sprendimu patvirtino neigiamą atsakymą dėl prašymo skirti papildomą išmoką, remdamasi TW 4a straipsniu, pagal kurį teisę į tokią išmoką turi tik Nyderlanduose gyvenantys asmenys.

28 Ieškovas pagrindinėje byloje dėl 2014 m. spalio 20 d. *Uwv* sprendimo pareiškė ieškinį *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas, Nyderlandai).

29 2015 m. birželio 18 d. sprendimu šis teismas atmetė minėtą ieškinį motyvuodamas tuo, kad M. Çoban padėtis nėra panaši į Turkijos piliečių, aptariamų byloje, kurioje buvo priimtas 2011 m. gegužės 26 d. Sprendimas *Akdas ir kt.* (C-485/07, EU:C:2011:346), padėtį.

30 M. Çoban apeliacine tvarka apskundė šį sprendimą *Centrale Raad van Beroep* (Socialinės apsaugos ir valstybės tarnautojų bylų apeliacinis teismas, Nyderlandai).

31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad M. Çoban galutinai paliko oficialią Nyderlandų darbo rinką tam tikru metu po to, kai tapo nedarbingas, todėl jis pagal Asociacijos susitarimą neteko teisės gyventi toje valstybėje narėje. Jeigu dėl šios aplinkybės jis atsidurtų panašioje padėtyje kaip Turkijos piliečiai, aptariami byloje, kurioje buvo priimtas 2011 m. gegužės 26 d.

Sprendimas *Akdas ir kt.* (C-485/07, EU:C:2011:346), M. Çoban iš principo turėtų galėti remtis teise į pagrindinėje byloje nagrinėjamos papildomos išmokos pervedimą, remdamasis Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa.

32 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad M. Çoban, priešingai nei Turkijos piliečiai minėtoje byloje, iš Nyderlandų išvyko savo iniciatyva. Anot šio teismo, ieškovas pagrindinėje byloje grįžimo į Turkiją dieną turėjo Nyderlandų ilgalaikio gyventojo statusą, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2003/109. Be to, pagal Grįžtamosios migracijos įstatymą jis galėjo grįžti į šią valstybę narę per vienų metų laikotarpį nuo išvykimo.

33 Taigi M. Çoban padėtis taip pat turi panašumų į Turkijos piliečių, aptariamų byloje, kurioje buvo priimtas 2015 m. sausio 14 d. Sprendimas *Demirci ir kt.* (C-171/13, EU:C:2015:8), padėtį.

34 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar, atsižvelgiant į jurisprudenciją, išplaukiančią iš 2011 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Akdas ir kt.* (C-485/07, EU:C:2011:346) ir 2015 m. sausio 14 d. Sprendimo *Demirci ir kt.* (C-171/13, EU:C:2015:8), taikant Papildomo protokolo 59 straipsnį, M. Çoban padėtį galima naudingai palyginti su Sąjungos piliečių, kurie negali pervesti tokios išmokos, kaip aptariama pagrindinėje byloje, padėtimi.

35 Tokiomis aplinkybėmis *Centrale Raad van Beroep* (Socialinės apsaugos ir valstybės tarnautojų bylų apeliacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„[1.] Ar Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio 1 dal[ies] [pirma pastraipa], atsižvelgiant į Papildomo protokolo 59 straipsnį, turi būti aiškinama taip, kad jai prieštarauja tokios valstybės narės nuostatos kaip TW 4a straipsnis, pagal kurias skirtos papildomos išmokos mokėjimas nutraukiamas, jeigu jos gavėjas persikelia gyventi į Turkiją, net jeigu jis iš valstybės narės teritorijos išvyksta savo iniciatyva?

[2.] Ar svarbu tai, kad suinteresuotasis asmuo išvykimo momentu pagal [Asociacijos susitarimą] nebeturi teisės gyventi šalyje, tačiau turi ilgalaikio gyventojo leidimą gyventi ES [pagal Direktyvą 2003/109]?

[3.] Ar svarbu tai, kad suinteresuotasis asmuo pagal nacionalines normas per vienus metus po išvykimo turi galimybę grįžti ir atgauti teisę į papildomą išmoką ir kad ši galimybė suteikiama tol, kol jis turi ilgalaikio gyventojo leidimą gyventi ES [pagal Direktyvą 2003/109]?“

Dėl prejudicinių klausimų

36 Šiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, siejama su Papildomo protokolo 59 straipsniu, turi būti aiškinama kaip draudžianti nacionalinės teisės nuostatą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, pagal kurią papildoma išmokama nebesuteikiama Turkijos piliečiui, grįžusiam į savo kilmės šalį ir išvykimo iš priimančiosios valstybės narės dieną turinčiam ilgalaikio gyventojo statusą, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2003/109.

37 Šiuo klausimu primintina, kad Sprendimu Nr. 3/80 siekiama koordinuoti valstybių narių socialinės apsaugos sistemas tam, kad Sąjungoje dirbantys arba dirbę Turkijos piliečiai, taip pat šių darbuotojų šeimos nariai ir jų išlaikytiniai, netekę maitintojo, galėtų gauti įprastų socialinės apsaugos sričių išmokas (1996 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Taflan-Met ir kt.*, C-277/94, EU:C:1996:315, 26 punktas).

38 Remiantis Sprendimo Nr. 3/80 2 straipsniu, šis sprendimas, be kita ko, taikomas darbuotojams Turkijos piliečiams, kuriems galioja vienos ar kelių valstybių narių teisė.

39 Kiek tai susiję su Sprendimo Nr. 3/80 materialine taikymo sritimi, iš jo 4 straipsnio 1 ir 2 dalių matyti, kad jis taikomas teisės aktams, kurie apima tokias socialinės apsaugos sritis, kaip invalidumo išmokos, įskaitant tas, kurios skirtos darbingumui išsaugoti ar atgauti, taip pat bendrosioms ir specialioms socialinės apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios, ar nesusijusios su įmokų mokėjimu.

40 Nagrinėjamu atveju neginčytina, kad M. Çoban gavo invalidumo išmoką, numatytą Nyderlandų socialinės apsaugos teisės aktuose, ir kad pagrindinėje byloje aptariama papildoma išmoka siekiama padidinti invalidumo išmoką, kad jam būtų užtikrintos minimalios pajamos. Todėl ši išmoka turi būti prilyginama invalidumo išmokai, kaip ji suprantama pagal Sprendimo Nr. 3/80 4 straipsnio 1 dalies b punktą.

41 Taigi Sprendimas Nr. 3/80 taikomas tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.

42 Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, kuria įgyvendinama Papildomo protokolo 39 straipsnio 4 dalis, įtvirtinta darbuotojų Turkijos piliečių teisė į tai, kad Turkijoje arba kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga, jiems būtų toliau mokamos invalidumo, senatvės ar maitintojo netekimo išmokos pinigais, pensijos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, į kurias teisė įgyta pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.

43 Sprendime Nr. 3/80 nenumatyta jokia nuostata, leidžianti nukrypti nuo jo 6 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyto gyvenamosios vietos taisyklės draudimo arba jį ribojanti (2011 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Akdas ir kt.*, C-485/07, EU:C:2011:346, 80 punktas).

44 Nagrinėjamu atveju *Uwv* 2014 m. vasario 12 d. sprendimu nutraukė pagrindinėje byloje aptariamos papildomos išmokos mokėjimą nuo 2014 m. balandžio 1 d. motyvuodama tuo, kad M. Çoban jai pranešė apie savo ketinimą nuo tos datos grįžti į Turkiją. Todėl M. Çoban, būdamas Turkijoje, 2014 m. liepos 9 d. pateikė naują prašymą skirti papildomą išmoką, kuriuo, kaip matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo informacijos, siekė atkurti *Uwv* nutrauktą mokėjimą.

45 Tiek, kiek pastaruoju prašymu, kurį pateikė ieškovas pagrindinėje byloje, siekiama, kaip mano prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atkurti pagal TW įgytą teisę į papildomą išmoką, laikytina, kaip savo išvados 60 ir 62 punktuose iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, kad M. Çoban pagrindinėje byloje remiasi pagal valstybės narės teisės aktus įgyta teise į invalidumo išmoką, kaip numatyta Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje.

46 Šiomis aplinkybėmis M. Çoban situacija patenka į minėtos nuostatos taikymo sritį.

47 Vis dėlto konstatuotina, kad pagrindinėje byloje aptariama papildoma išmoka, remiantis TW įtraukimu į Reglamento Nr. 883/2004 X priedą, yra „speciali neįmokinė išmoka pinigais“, kaip tai suprantama pagal to reglamento 70 straipsnio 2 dalį.

48 Pagal Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnio 3 dalį gyvenamosios vietos taisyklių netaikymo principas, numatytas to reglamento 7 straipsnyje, tokioms išmokoms netaikomas. Vadovaujantis to paties reglamento 70 straipsnio 4 dalimi, šios išmokos mokamos tik toje valstybėje narėje, kurioje atitinkamas asmuo gyvena, pagal jos teisės aktus.

49 Iš to išplaukia, kad Sąjungos piliečiai, patenkantys į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį, gali gauti specialiąją neįmokinę išmoką pinigais, kaip pagrindinėje byloje aptariama papildoma išmoka, tik jeigu gyvena toje valstybėje narėje, kuri ją skyrė.

50 Taigi Sąjungos piliečiams tebėra taikomas gyvenimo Nyderlandų Karalystės teritorijoje reikalavimas, nustatytas pagal TW 4a straipsnį kaip sąlyga gauti papildomą išmoką pagal tą įstatymą.

51 Primintina, kad Papildomo protokolo 59 straipsnyje numatyta, jog srityse, kurioms taikomas šis protokolas, Turkijai nesudaromos palankesnės sąlygos nei tos, kurias valstybės narės pagal Europos bendrijos steigimo sutartį sudaro viena kitai.

52 Papildomo protokolo II antraštinė dalis apima asmenų ir paslaugų judėjimą, visų pirma socialinės apsaugos priemones, skirtas Turkijos pilietybę turintiems, iš vienos Sąjungos valstybės narės į kitą persikeliantiems darbuotojams; šios priemonės įtvirtintos Sprendime Nr. 3/80.

53 Taigi, atsižvelgiant į minėto protokolo 59 straipsnį, reikia patikrinti, ar aplinkybė, kad darbuotojas Turkijos pilietis, kaip antai M. Çoban, gali, remdamasis Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, išsaugoti teisę į papildomą išmoką, kaip antai aptariamą pagrindinėje byloje, tada, kai savo gyvenamąją vietą perkelia į Turkiją, nors Sąjungos piliečiams ir toliau taikomas gyvenamosios vietos reikalavimas, nustatytas pagal TW 4a straipsnį kaip pasinaudojimo tokia teise sąlyga, reikštų, kad Turkijos piliečiams sudaromos palankesnės sąlygos, nei taikomos panašioje padėtyje esantiems Sąjungos piliečiams.

54 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas 2011 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Akdas ir kt.* (C-485/07, EU:C:2011:346) 95 punkte nusprendė, kad buvusių darbuotojų Turkijos piliečių padėtis, jeigu jie grįžo į Turkiją praradę teisę gyventi priimančiojoje valstybėje narėje dėl to, kad šioje valstybėje narėje tapo neįgalūs, siekiant taikyti Papildomo protokolo 59 straipsnį, negali būti naudingai prilyginama Sąjungos piliečių padėčiai, nes, turėdami teisę judėti ir laisvai apsigyventi valstybių narių teritorijose ir išlaikydami savo teisę gyventi valstybėje narėje, kuri teikia atitinkamas išmokas, jie gali nuspręsti, pirma, išvykti iš šios valstybės narės teritorijos ir dėl to prarasti šias išmokas ir, antra, turi teisę bet kuriuo momentu grįžti į atitinkamą valstybę narę.

55 Nagrinėjamu atveju M. Çoban padėtis negali būti prilyginama Turkijos piliečių, aptariamų byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas, padėčiai, nes išvykimo iš Nyderlandų į Turkiją dieną M. Çoban neprarado savo teisės gyventi toje valstybėje narėje.

56 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad tą dieną M. Çoban turėjo ilgalaikio Nyderlandų gyventojo statusą, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2003/109.

57 Primintina, kad pagal Direktyvos 2003/109 8 straipsnį ilgalaikio gyventojo statusas yra nuolatinis, atsižvelgiant į 9 straipsnio nuostatas, susijusias su statuso panaikinimu arba praradimu.

58 Be to, kaip matyti iš Direktyvos 2003/109 4, 6 ir 12 konstatuojamųjų dalių, jos pagrindinis tikslas – trečiųjų šalių piliečių, ilgai gyvenančių valstybėje narėje, integracija. Iš šios direktyvos 2 konstatuojamosios dalies taip pat aišku, kad ja siekiama, suteikiant minėtiems trečiųjų šalių piliečiams ilgalaikių gyventojų statusą, priartinti jų teisinį statusą prie valstybių narių piliečių teisinio statuso (2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Singh*, C-502/10, EU:C:2012:636, 45 punktas).

59 Taigi, turėdamas tokį statusą, M. Çoban, kaip ir Nyderlanduose gyvenantis Sąjungos pilietis, išvykimo iš Nyderlandų į Turkiją dieną galėjo tenkinti gyvenimo šios valstybės narės teritorijoje reikalavimą, nustatytą TW kaip pagrindinėje byloje aptariamos papildomos išmokos gavimo sąlygą.

60 Vadinasi, taikant Papildomo protokolo 59 straipsnį, M. Çoban padėtis laikytina panašia į Nyderlanduose gyvenančio Sąjungos piliečio, kuris pagal TW įgijo teisę į papildomą išmoką, padėtį.

61 Atsižvelgiant į tai, aplinkybė, kad Turkijos pilietis, kaip antai M. Çoban, gali, remdamasis Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, išsaugoti teisę į papildomą išmoką, kaip antai aptariamą pagrindinėje byloje, tada, kai savo gyvenamąją vietą perkelia į Turkiją, nors Sąjungos piliečiams ir toliau taikomas gyvenamosios vietos reikalavimas, nustatytas pagal TW 4a straipsnį kaip pasinaudojimo tokia

teise sąlyga, reikštų, kad šiam Turkijos piliečiui sudaromos palankesnės sąlygos, nei taikomos panašioje situacijoje esantiems Sąjungos piliečiams, o tai būtų nesuderinama su reikalavimais, kylančiais iš Papildomo protokolo 59 straipsnio.

62 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad Sprendimo Nr. 3/80 6 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, siejama su Papildomo protokolo 59 straipsniu, turi būti aiškinama kaip nedraudžianti nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurią papildoma išmokama nebesuteikiama Turkijos piliečiui, grįžusiam į savo kilmės šalį ir išvykimo iš priimančiosios valstybės narės dieną turinčiam ilgalaikio gyventojo statusą, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2003/109.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 3/80 dėl Europos Bendrijų valstybių narių socialinės apsaugos sistemų taikymo darbuotojams Turkijos piliečiams ir jų šeimos nariams 6 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, siejama su 1970 m. lapkričio 23 d. Briuselyje pasirašyto ir 1972 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2760/72 Bendrijos vardu sudaryto, aprobuoto ir patvirtinto Papildomo protokolo 59 straipsniu, turi būti aiškinama kaip nedraudžianti nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurią papildoma išmokama nebesuteikiama Turkijos piliečiui, grįžusiam į savo kilmės šalį ir išvykimo iš priimančiosios valstybės narės dieną turinčiam ilgalaikio gyventojo statusą, kaip tai suprantama pagal 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvą 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso.

Parašai.